

мікрокредитування. Требується централізувати контроль над кредитними історіями со сторони НБУ. При цьому необхідно учитивати синергетический ефект в рассматриваемой системі на всіх уровнях управління. Тільки комплексний підхід к решению проблем потребительского рынка, как со стороны государства и коммерческих банков, так и ассоциаций потребителей смогут стабилизировать эту ситуацию.

Источники и литература:

1. Лаврушин О. И. Деньги, кредит, банки : учеб. / О. И. Лаврушин. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2004. – 464 с.
2. Стойко О. Банківські операції : [Електронний ресурс] / О. Стойко. – Режим доступу : <http://books.efaculty.kiev.ua/bank/>
3. Кордунян Е. В. Анализ рынка потребительского кредитования в Украине : [Электронный ресурс] / Е. В. Кордунян. – Режим доступа : <http://nbuv.gov.ua/>
4. Жукова Т. В. Проблемы потребительского кредитования в условиях экономического кризиса : [Электронный ресурс] / Т. В. Жукова, В. Меркулов, А. Конник. – Режим доступу : <http://nbuv.gov.ua/>
5. Жмайло М. А. Особенности формирования рынка потребительского кредита в Украине / М. А. Жмайло // Финансы, учет, банки. – 2010. – Вып. № 1 (16).
6. Жмайло М. А. Потребительское кредитования в контексте социально-экономического развития / М. А. Жмайло // Сборник статей Донецкого национального университета. – 2010.
7. Вісник Національного банку України. – 2011. – № 12.
8. Бюлетень Національного банку України. – 2011. – № 12 (225).

Чернява Г.Л.

УДК 338.48-44(1-22)-047.48

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ, СУТНОСТІ АЛЬТЕРНАТИВ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ

Постановка проблеми в загальному виді. В Україні ситуація у туристичному секторі змінилася корінним чином, так як змінилася форма «туристичного продукту». Усе це сприяло з'явленню нових напрямлень у туризмі одним з яких являється сільський зелений туризм.

Реорганізація ведення сільського господарства та зменшення централізованої фінансової підтримки дали товчок до розвитку сільського зеленого туризму, який зі своїм різноманітністю форм й напрямків діяльності здобуває на цей час ключове значення для економічного виживання сільського населення.

У цей час українські вчені не мають єдиної точки зору відносно визначення поняття «сільський зелений туризм» і класифікації цього виду туризму. Невизначеність понятійного апарата заважає можливості в повному обсязі використати теоретичну базу туристичної сфери.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні аспекти сутності й альтернатив розвитку сільського зеленого туризму розглянуті в працях вітчизняних і закордонних авторів. М. Й. Рутинський Ю. В. Зінко розглядають основні види сільського туризму – екологічний туризм і сільський зелений [1 с. 17]. Значення й суть сільського зеленого туризму в Україні розглянуті в працях В. Васильєва, П. Горішевського й Н. Васильєвій [2, с. 63]. А в 2002 р. у Белграді на першому семінарі ВТО по сільському зеленому туризмі була зроблена спроба сформулювати термін «сільський туризм» [3,с.41]. Л.Робертс і Д.Хол розробили максимально спрощено визначення сільського зеленого туризму: « це туризм, що проходить у сільській місцевості» [4].

Мета й завдання дослідження. Метою даної статті є наукове обґрунтування теоретичних підходів до визначення сільського зеленого туризму і його видів, а також сутності, класифікації й альтернатив розвитку цього виду туризму.

Для реалізації поставленої мети було вирішено кілька завдань: представлена порівняльна характеристика визначень сільського зеленого туризму, розглянута класифікація типів і цілей екотуризму й представлена типологія сільських поселень, як альтернатива для ефективного розвитку сільського зеленого туризму з метою залучення туристів.

Виклад основного матеріалу. Поняття «сільський зелений туризм» існує із древніх часів. У Римській імперії серед членів патріанських родин стали популярні поїздки з Рима в сільську місцевість. Масовий інтерес до відпочинку в сільській місцевості відзначається ХІХ в. А вже в ХХ в. в урбанізованих країнах Європи саме сільський зелений туризм перетворився в одних з основних коштів «порятунку» європейців від масового впливу розвинених промислових міст. Головної рушійної силою розвитку сільського зеленого туризму є швидко зростаючий попит на рекреацію на природі, що визначається збільшенням невідповідності середовища проживання сучасної людини її фізіологічним і психологічним потребам. Збільшення попиту на сільський відпочинок росте в результаті зменшення тривалості робочого часу, збільшення кількості платних відпусток, росту рівня утворення, розвитку транспортної мережі - залізничного, автодорожнього, повітряного й морського транспорту [5].

У світовій туристичній економіці, сільський туризм визначається як туризм, що підтримує розвиток аграрних регіонів, збереження культурної спадщини й екології села, відродження місцевих традицій і продуктів. Такий вид туризму характеризується регіональною ідентифікацією й задовольняє потреби туристів у розміщенні, харчуванні, дозволі ой діяльності й інших послуг, які сприяють стійкому розвитку

соціальної сфери сіли й відповідають вимогам сучасного суспільства до рекреативної сфери з позиції соціального єднання міста й села.

Відповідно до словника С.Медлика [6, с.41], сільський зелений туризм (rural tourism) - це вид туризму, зосереджений у сільських місцях, що передбачає розвиток туристичних шляхів, місць для відпочинку, сільськогосподарських і народних музеїв, а також центрів по обслуговуванню туристів із провідниками й екскурсоводами».

Сільський туризм може бути чистого й змішаного типів. Сільський туризм чистого типу містить у собі надання туристичних послуг на базі приватного міні-готелю (садиби). У цьому випадку ця діяльність є основним джерелом доходу хазяїв цієї садиби. Сільський туризм змішаного типу - це надання послуг відпочинку разом з веденням особистого селянського (фермерського) господарства.

Поняття «сільський туризм» часто ототожнюють із поняттями агротуризм й екологічний туризм. Однак сільський туризм поняття значно ширше (містить у собі ці два поняття).

Агротуризм - форма сільського туризму, що нерозривно пов'язана із сільським (фермерським) господарством, що одночасно надає послуги проживання й харчування, знайомить із сільськогосподарською діяльністю, традиціями й звичаями цього регіону. Розрізняють дві основні форми агротуризму: оренда приміщення з обслуговуванням безпосередньо на території господарства або розміщення на нічліг із самообслуговуванням на землях, які належать господарству (кемпінги, намети).

Екотуризм (зелений туризм) - форма активного вивчення територій з особливими природними й культурними умовами. Екотуризм спрямований на охорону природного й культурного середовища регіонів, які відвідують туристи. Синонімом «екотуризм» є поняття «природний туризм». Екотуризм може бути активним (велосипедне, водне, кінний, рибальство), фауністичні й флористичні поїздки (полювання, тематичні поїздки), етнографічні поїздки.

По Дроздову [7], екологічний туризм повинен бути:

- зверненням до природи й заснованим на використанні переважно природних ресурсів;
- не наносить збитку природному середовищу нашого перебування або допускаючим мінімальний збиток, що не підриває екологічну стабільність середовища;
- націленим на екологічне утворення й освіти, формування відношенні рівноправного партнерства із природою;

- місцевого соціокультурного середовища, що піклується про збереження;

- економічно ефективним й забезпечуючим стійким розвитком тих районів, де він здійснюється.

Екотуризм традиційно пов'язаний з охороною природи, і екотури розробляються на основі унікальних об'єктів природної й культурної спадщини, або туристів, що ведуть, у місця недоторканної дикої, але не обов'язково охоронюваної природи. Екологічні тури можна класифікувати по типах і цілях (рис.1).

Рис. 1. Класифікація типів і цілей екотуризму.

Екологічні тури можна класифікувати за багатьма ознаками, однак самі основні ознаки - це ціль тура і його об'єкт. Об'єкт тура визначає зміст програми тура й почасти форму його організації.

Суб'єктами сільського зеленого туризму є:

- власники житлових сільських будинків, квартир й інших будов, що надають послуги й проживання, що пройшли сертифікацію, а також розмістили інформацію про свої послуги в спеціальних виданнях і каталогах;

- туристи, що проживають у сільській місцевості й задовольняють свої потреби у відпочинку, зміцненні здоров'я, враженнях і т.д. і вступили в економічні відносини із сільським хазяїном й іншими суб'єктами туристичної діяльності.

Продуктом сільського туризму є комплекс не менш, ніж із двох пропонованих за договірною ціною туристичних послуг, необхідних для задоволення потреб суб'єкта (туриста) під час його проживання або подорожі в сільській місцевості.

Існують специфічні риси, якими повинен мати агротуристичний регіон, для успішного розвитку сільського зеленого туризму.

До таких рис ставляться:

1. чисте природне середовище;

2. низький рівень урбанізації й індустріалізації, для яких характерні:

- низька щільність населення;

- маленьке залучення робочого населення в несільськогосподарських професіях;

3. обмежена інтенсивність сільськогосподарської й лісової продукції;
4. сприятлива аграрна структура (господарства середньої величини);
5. гармонічний агрокультурний ландшафт;
6. невеликі доходи людей.

Основна послуга сільського зеленого туризму - це надання туристам тимчасового проживання. Сільські будинки обладнані для прийому відпочиваючих.

Сільський туристичний продукт (комплекс сільського зеленого туризму) - це сукупність послуг нічлігу, харчування, екскурсій і розважального обслуговування, які надає власник житла.

Туристичні послуги - послуги суб'єктів туристичної діяльності по розміщенню, харчуванню, транспортному, інформаційно-рекламному обслуговуванню.

Послуги сільського зеленого туризму діляться на основні й додаткові.

До основних послуг ставляться:

- послугам з організації перевезення туристів;
- послуги з організації розміщення туристів;
- послуги з організації харчування туристів.

До додаткових послуг ставляться:

- послуги з організації екскурсій;
- послуги гідів, гідів-перекладачів;
- послугам залучення туристів в участь у народних обрядах і народних діях, сільських фестивалях, ярмарках й інших масових акціях;
- послуги із прокату автомобілів, човнів;
- послуги побутового обслуговування.

Крім нематеріальних послуг, туристам можуть бути запропоновані інші товари, наприклад, карти місцевості, народні сувеніри, туристичне спорядження й т.д.

Складовою частиною сільського зеленого продукту є:

- туристичні атракції місцевості (пам'ятники, цікаві архітектурні об'єкти, музеї, а також сільські жителі - їхня культура й звичаї);
- інфраструктура місцевості (гастрономічна база- ресторани, транспорт - таксі, автобуси, оренда автомобілів)
- доступність місцевості (кількість транспорту, дороги, аеропорти й порти, залізниця);
- імідж місцевості, що істотно впливає на підсвідоме бажання відвідати саме її;
- ціна, що залежить від безлічі факторів.

Будь-яка система - виробнича, освітня й т.д., включаючи й сільський зелений туризм, стояться на принципах, які відображають її найбільш істотні риси. Основними принципами сільського зеленого туризму є:

- діалектичний - дозволяє обґрунтувати взаємодія різноманітних факторів сільського зеленого туризму, як причинно-наслідкові відносини й зв'язки, які відображають реальну дійсність;
- системний - передбачає розгляд сільського туризму як системи яка має певну структуру, взаємозв'язок і відносини різних елементів;
- історичний - сільський зелений туризм розглядається як напрямок рекреаційної діяльності, що розвивається в конкретних історичних умовах;
- пізнавальний - цей принцип сільський туризм пов'язаний із загальпізнавальною теорією пізнання, загальною методологічною базою для багатьох наук.

Границі сільських розселень Європи історично представляють кілька типів поселень - села, хутора, станції, лісництва. Проміжною формою між сільськими поселеннями й містами є селища міського типу.

Сільські поселення розрізняються між собою по розташуванням, будовами й функціями (рис. 2).

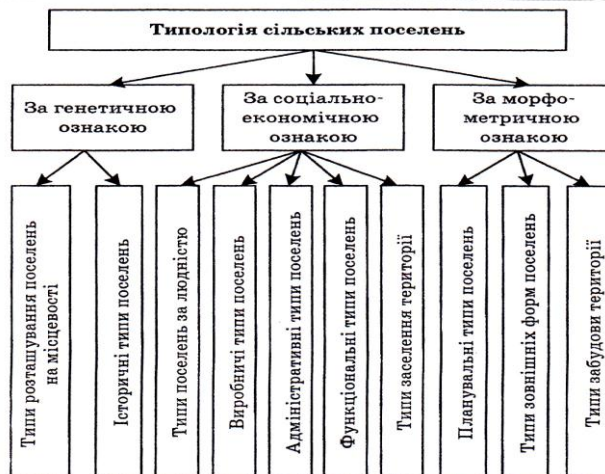

Рис. 2. Типологія сільських поселень.

Кожен типологічний підхід представлений на рис. 2., включає основні елементи границь розселення, а саме: територію й історію формування села, його населення в комплексі із сучасними економічними функціями поселень, планування й будівель.

Підбор агротуристичних продуктів, які повністю відповідали вимогам відпочиваючих, є найважливішим завданням, що коштує перед менеджерами туристичних фірм.

Наведені вище поняття, пов'язані із сільським туризмом й екотуризмом, знайшли своє використання для українських сіл і були визначені як «сільський зелений туризм». Він охопив широкий спектр форм відпочинку на селі: від стаціонарного відпочинку в сільській місцевості (властиво сільський туризм), відпочинку в туристичних центрах і курортах, які розташовані в селищах і маленьких містах, до відпочинку в сільських домогосподарствах (агротуризм). Визначення сільського руху як «зелений» підкреслює його проекологічну орієнтацію.

Висновки. Сільський зелений туризм варто розглядати як одні з коштів диверсифікованості джерел доходів сільського населення, як компонент комплексного розвитку сільських територій і сільської інфраструктури, а також як один з факторів стратегії подолання бідності в сільській місцевості. Саме тому, у країнах, які розвиваються, сільський зелений туризм усіляко підтримується й заохочується державою, доступ до діяльності в цій сфері максимально спрощений, а суб'єкти, які надають послуги в цій сфері, одержують усілякі преференції, у тому числі й податкові. Другий аспект укладається в одержанні додаткових можливостей для популяризації української культури, поширення знань й інформації про історичні, природні, етнографічні особливості України, що є підставою для визнання сільського зеленого туризму суспільно кошовною й корисною сферою відносин, що заслуговує всілякої підтримки з боку держави. Виходячи із цього, а також з досвіду європейських країн, класична форма сільського зеленого туризму не стосується більше відомого в Україні поняття - надання готельних послуг. Центральною фігурою в організації відпочинку на селі виступає сільська родина, що проживає в селі, здійснює основну діяльність, пов'язану з веденням особистого селянського господарства, і побічну - з використанням майна цього господарства для надання послуг у сфері сільського зеленого туризму, а саме: забезпечення відпочиваючим житлом, харчуванням, ознайомленням з місцевою культурою й традиціями.

Розвиток сільського зеленого туризму сприяє: розвитку рекреаційних зон у сільській місцевості; можливості відпочинку людям різного соціального стану; поповненню в місцеві бюджети; підвищенню значимості сільської місцевості; появі нових робочих місць; залученню молоді; збереженню й підтримці екології й навколишньої природи.

Джерела та література:

1. Рутинський М. Й. Сільський туризм : навч. посіб. / М. Й. Рутинський, Ю. В. Зінко. – К. : Знання, 2006. – 272 с.
2. Васильєв В. Сільський зелений туризм або відпочинок у селі / В. Васильєв, П. Горішевський, Н. Васильєва // Туризм сільський зелений : науково-популярний журнал. – 2001. – № 1. – 63 с.
3. Сельский туризм, проблемы и пути их решения : материалы семинара / науч .ред. Н. Н. Гордецкая. – Симферополь : Сонат, 2007. – 127 с.
4. Rural Tourism and Recreation: Principles to Practice/ Ed. by L. Roberts, D. Hall. – Edinburgh : Scottish Agricultural College, 2001. – 272 p.
5. Goeldner Charles R. Rrent Tourism: Principles, practices, philosophies/ Charles R. Goeldner, J. R. Ritchie. – 9th.ed. – N. Y. : John ViCeys Sons, Inc. 2002. – 624 p.
6. Dictionary of Travel. Tourism and Hospitality / Ed. S. Medlik. – Butterworth-Heinemann Etd., 1993. – P. 43.
7. Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні : [Електронний ресурс] : офіційний сайт. – Режим доступу : www.greerntour.com.ua

Юрьевская Е.М.

УДК 330.341.1.001

СОВРЕМЕННЫЕ ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В СИСТЕМЕ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН

Постановка проблеми. Как показывает практика эффективность обучающих технологий в условиях жесткой рыночной конкуренции в системе образования может быть обеспечена за счет современных инновационных технологий в системе обучения. Такие стратегические цели могут быть реализованы только при использовании преподавателями в обучающем процессе новых методов и подходов отличающихся от традиционных технологий. Все большую актуальность приобретают интерактивные, инновационные методы обучения, использование которых, прямым образом влияет на заинтересованность студентов в изучении дисциплин, повышении уровня знаний. Это позволит вузам создать конкурентоспособный продукт на рынке образовательных услуг.

Целью работы является рассмотрение образовательных технологий направленных на формирование и оптимизацию образовательных процессов которые смогут сделать их более интересными для студентов. Необходимость внедрения инновационных методов обучения в условиях кредитно-модульной технологии вызванная потребностью времени побуждает к формированию навыков у студентов и профессиональной